

KLASIČNI SANSKRT
(bere dr. Luka Repanšek)

Pañcatantre caturthaṃ tantram

kasmimścid vanoddeśe Karālakasaro nāma siṃhaḥ prativasati sma | tasya caikaḥ śṛgālaḥ sadaivānuyāyī paricārako 'sti | atha kadācit tasya hastinā saha yudhyamānasya śarīre gurutarāḥ prahārāḥ sañjātāḥ | yaiḥ padam ekam api calituṃ na śaknoti | tasyācalanāc ca gomāyuh kṣutkṣāmakaṅṭho daurbalyaṃ gataḥ | anyasminn ahani tam avocat | svāmin bubhuksayā pīḍito 'ham | padāt padam api calituṃ na śaknomi | tat kathaṃ te śuśrūṣāṃ karomi | katham asmākam avyāpārāṇāṃ prāṇayātreti | siṃha āha | bho gaccha anveṣaya kiñcit sattvam | yenemām avasthāṃ gato 'pi vyāpādayāmīti |

tad ākarṇya śṛgālo 'nveṣayan kañcit samīpavartinaṃ grāmam āsāditavān | tatra rajakasya lambakarṇo nāma gardabho dṛṣṭaḥ | tataś ca samīpavartinā bhūtvā tenābhihitaḥ | māma namaskāro 'yaṃ madīyaḥ sambhāvvyatām | cirād dṛṣṭo 'si | tat kathaya kim asi kṛśaḥ | kim evaṃ durbalatām gata iti |

sa āha | bho vayasya kiṃ kathayāmi | rajako 'tinirdayātibhāreṇa mām pīḍayati | ghāsamuṣṭim api na prayacchati | tat kuto me śarīre puṣṭir iti |

śṛgāla āha | māma kim anayā yātanyā | ahaṃ bhavantaṃ tatra nayāmi yatra bhavān svargagatam ivātmānaṃ manyate | asyāṃ vanarājyāṃ marakatasadṛśaśaṣpaprāyāyāṃ nadīsanāthāyāṃ ramaṇīyatarāḥ pradeśaḥ | tatrāgatya mayā saha subhāṣitagoṣṭhīsukham anubhavaṃs tiṣṭheti | lambakarṇa āha | bho yuktam uktaṃ bhavatā | paraṃ vyaṃ grāmyāḥ paśavo 'raṇyacāriṇāṃ vadhyāḥ | tat kiṃ tena bhavyapradeśeneti |

śṛgāla āha | māma maivaṃ vada | madbhujaparirakṣitaḥ sa deśaḥ | tatrāsti na kaścid aparasya praveśaḥ | paramam anenaiva doṣeṇa rajakakadarthitās tatra tisro rāsabhyo 'nāthāḥ santi | tās cābhinavayauvanasaṃpannā idaṃ mām ūcuḥ | yadi tvam asmākam satyo mātulas tadā kaṃcid grāmāntaraṃ gatvāsmadyogyaṃ patim ānaya | tāsām ahaṃ bhavantaṃ madhye prāpayāmīti |

atha śṛgālavacanāni śrutvā kāmapīḍitāṅgas tam avocad | bhadra yady evaṃ tadagre bhava yenāgacchāmīti |

upanītaś ca siṃhāntikaṃ mūrkhāḥ | siṃho 'pi taṃ dṛṣṭvā yāvat samuttiṣṭhati tāvad rāsabhaḥ palāyitum ārabdhavān | atha tasya palāyamānasya siṃhena talaprahāro dattaḥ | sa ca mandabhāgyasya vyavasāya iva vyarthatāṃ gataḥ | atrāntare śṛgālaḥ kopāviṣṭas tam uvāca | bhoḥ kim evaṃvidhaḥ prahāras te | yad gardabho 'pi tava purato balād gacchati tat kathaṃ gajena saha yuddhaṃ kariṣyasīti |

atha savilakṣasmitaṃ siṃha āha | asaṃśayam etad eva | mayā na kramaḥ sajjīkṛta āsīt | anyathā gajo 'pi matkramākrāntān na gacchatīti |

Pet knjig o splošni modrosti, IV. knjiga

V nekem gozdu je živel lev Strašnogrivi. Za slugo je imel šakala, ki ga je venomer spremljal. Nekega dne je bil lev hudo ranjen v bitki s slonom in ni mogel hoditi, šakal pa je zaradi tega moral trpeti hudo lahkoto. Nekega dne mu je torej dejal: »Gospodar, huda lakota me pesti, da niti nog ne morem več premakniti. Povej mi torej, kaj naj storim. Kako neki se bova preživljala?« Lev je odvrnil: »Pojdi in sam ujemi kakšno žival, jaz pa jo bom pokončal.«

Ko je šakal to slišal, saj je podal na lov in kmalu dosegel neko vas. Tam je zagledal peraačevega osla Dolgouhca, se mu približal in ga ogovoril: »Pozdravljen, prijateljček! Že od daleč sem te zagledal. Povej mi: kako da si tako mršav? Kaj se ti je le hudega zgodilo?«

Ta pa je odvrnil: »Oh, kaj naj ti rečem?! Perač mi nalaga huda bremena, ob tem pa mi ne da dovolj jesti. Kako bi torej ne bi mršav?«

Šakal je rekel: »Kaj bi trpel tako življenje, prijatelj? Daj, odpeljal te bom na kraj, kjer se ti bo zdelo, kakor da si v nebesih. Prečudovit kraj v gozdu poznam, kjer ob rečnem bregu raste najiminitnejša trava. Pridi z mano tja in dobro se ti bo godilo.« Dolgouhec mu je odvrnil: »Ha, lepo se slišijo te besede, a kaj ko vem, da smo domače živali kaj hitro hrana za zveri. Kaj mi bo torej tak lep kraj?«

Šakal je odgovoril: »Prijatelj moj, nigar ne govori tako! Z lastno roko varujem tisti predel gozda. In noben nezaželeni gost ne vstopi vanj! Poleg tega pa so tam še tri mlade in lepe neoženjene oslice, ki jim je prav tako nek peraač storil hudo. Naročile so mi, naj se podam v vas in jim poiščem soproga. In tebe sem izbral, da te jim pripeljem.«

Ko je osel slišal, kaj mu šakal govori, mu je ves zaljubljen odvrnil: »No, če je pa tako, pa le pojdiva!«

In tako se je zgodilo, da ga je šakal pripeljal k levu. Takoj ko ga je lev zagledal, je vstal, osel pa je pričel bežati. Medtem ko je bežal, ga je lev poskušal zadeti s šapo, a ker je bil tako obnemogel, se mu je vse skupaj ponesrečilo. Šakal se je razjezil: »Kakšen udarec je bil pa sedaj to?! Kako neki se misliš spuščati v bitko s slonom, če ti še osel ubeži?!»

Lev mu je osramočen odvrnil: »Brez dvoma imaš prav. A nisem bil pripravljen. Če bi bilo drugače, mojemu naskoku niti kakšen slon ne bi bil ubežal!«

Prevedel Luka Repanšek.